

BS 281/2024 Høring - NOU 2024:14 Med lov skal data deles

Byrådets behandling i møte den 19.12.2024:

Byrådet fattet følgende vedtak:

Byrådet gir på vegne av Trondheim kommune følgende høringsinnspill til NOU 2024:14 Med lov skal data bygges:

1. Trondheim kommune er positiv til en åpen og gjennomslutlig delingskultur og hvordan dette kan stimulere til utvikling og innovasjon ved hjelp av datadreven styring
2. For kommunen vil nye krav til datadeling føre til økte investeringer og økte utgifter knyttet til dataforvaltning. Trondheim kommune forutsetter at kommunen blir tilført økte rammer dersom lovendringene medfører økte forventninger og økte utgifter til kommunen.
3. Trondheim kommune støtter avgrensing av plikt til å tilgjengeliggjøre data til viderebruk til datasett som kan ha stor interesse for mulige viderebrukere og samfunnsnytte.
4. Trondheim kommune støtter utvalgets vurderinger om at kravet om tilgjengeliggjøring av data skal være data som kommunen allerede gjør allment tilgjengelig.
5. Trondheim kommune støtter utvalgets vurderinger om at plikten til å tilgjengeliggjøre data ikke kan gjelde for informasjon som allerede er produsert. Å tilrettelegge og tilgjengeliggjøre datasett som allerede er produsert vil kreve betydelige ressurser.
6. Krav om åpne data vil også føre til mulige tap av inntekter fra salg av data. Det er uklart om hvilke deler av kommunen, omfattes av definisjonen av offentlige organer som må generere inntekter ved viderebruk. Trondheim kommune mener at departementet bør klargjøre hvilke deler av kommunen som omfattes av denne definisjonen før nytt lovforslag fremmes.
7. Gebyrer fra salg av meglerpakker utgjør en betydelig inntekt for kommunen i dag. Trondheim kommune ser et behov for at det avklares om kommunene fremdeles vil kunne ta betalt for tilrettelagte sammenstillinger av data.
8. Geodata er omfattet av gjennomføringsrettsakten om datasett med høy verdi, som i utgangspunktet skal tilgjengeliggjøres gratis - innenfor visse betingelser. Brukerbetaling er viktig for finansiering av innsamling og forvaltning av kommunens mest detaljerte kartdata (FKB-data), ortofoto (flybilder) og høydedata. Dagens adgang til å ta betalt for de mest detaljerte kartdataene er avgjørende for å sikre nødvendig datakvalitet til ulike kommunale tjenester som bl.a. planlegging, prosjektering, plan- og byggesaksbehandling. For å videreføre innsamling av nødvendige geodata og opprettholde datakvaliteten er det viktig med en løsning som ivaretar finansieringen av de mest detaljerte kartdataene for alle kommunene.

9. Trondheim kommune mener at det er viktig at data om samfunnskritisk infrastruktur i kommunen (vann og avløp, havn og helse) er beskyttet fra innsyn eller viderebruk. Det er derfor viktig å identifisere hvilke konkrete datasett (eller deler av datasett) som er skjermingsverdige, og hvordan de konkret skal skjermes i lovverket. Trondheim kommune anbefaler at offentleglovas § 21 utvides med et nytt ledd som gir hjemmel til unntak for skjermingsverdig informasjon knyttet til "kritiske samfunnsfunksjoner" for kommuner, ikke bare nasjonale forsvars- og sikkerhetsinteresser.
10. Det bør tydeliggjøres om personvernforordningen har forrang i lovtekstene til datadelingsloven og dataforvaltningsloven.
11. Å etablere effektive løsninger for tilgjengeliggjøring (inkl. datafangst, lagring, bearbeiding og publisering i "sanntid") og bevaring av dynamiske data i en kommune med sitt brede tjenestetilbud og et variert og stort antall teknologiske løsninger, er omfattende. Systemporteføljen og arkivløsninger vil føre til en samlet større belastning enn for statlige aktører med en mer avgrenset systemportefølje. Trondheim kommune anbefaler departementet å følge opp dette i arbeidet med ny arkivlov.
12. Trondheim kommune støtter ikke utvalgets forslag om å regulere alle bestemmelser om viderebruk til ett sted. Trondheim kommune mener at det kan være en pedagogisk verdi å opprettholde informasjon om videredeling i offentleglova. Skillet på innsyn med og uten rett til viderebruk bør tydeliggjøres i alle lovene, og offentleglova §§ 6 og 7 bør beholdes.
13. Trondheim kommune er positiv til en helhetlig gjennomgang av den nasjonale tilsynsordningen på det digitale området. Kommunen mener at det er bedre med få tilsyn der fagkompetanse er samlet. Med en nasjonal tilsynsordning, bør det følges opp med et koordinert og tydelig veiledningsmateriale til kommunesektoren.
14. Trondheim kommune er positiv til forslaget om å opprette et nasjonalt prioriteringsråd. Det blir viktig at kommunene er representert i dette rådet. I tillegg til å gi råd om datasett, bør rådet også inkludere etiske vurderinger i balansegangen mellom å tilgjengeliggjøre data og beskytte data for viderebruk.
15. Trondheim kommune mener at det er hensiktsmessig å gjøre prioriteringer av hvilke forskningsdata det bør kreves delt ut ifra det samme argumentet som andre typer data. Det er like ressurskrevende for en kommune å tilgjengeliggjøre lite relevante forskningsdata som høyt relevante forskningsdata.
16. Trondheim kommune støtter utvalgets forslag ved å stille krav til enkel datatilgang fra leverandører gjennom anskaffelse. Produksjon og tilgjengeliggjøring av åpne data skal være tilsiktet, ikke tilfeldig, og ivareta fremtidig bruk. Trondheim kommune mener det er viktig å tydeliggjøre ved lovkrav at det skal legges til rette for datadeling når nye systemer skal anskaffes, og støtter dermed Austlid m.fl. sitt forslag i utvalget.

Behandling:

Byrådet behandlet saken i møtet 19.12.2024

